

# OBSAH

|                                                                               |           |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Předmluva                                                                     | 9         |
| Úvod                                                                          | 11        |
| <b>Kapitola 1 – Psychologie jako profese veřejné důvěry</b>                   | <b>14</b> |
| 1 Psychologie jako profese veřejné důvěry                                     | 16        |
| 1.1 Filozofická a profesní východiska psychologické etiky                     | 17        |
| 1.2 Etika jako filozofický fundament pomáhající profese                       | 19        |
| 1.2.1 Distinkce mezi morálkou a etikou v kontextu odborné praxe               | 21        |
| 1.2.2 Ontologický rozměr etiky a psychologická praxe                          | 22        |
| 1.2.3 Teleologické pojetí etiky a cíl psychologické pomoci                    | 24        |
| 1.3 Psychologie jako profese veřejné důvěry: sociologický a normativní rámec  | 26        |
| 1.3.1 Sociologické vymezení profese a etické implikace každého z jejích znaků | 27        |
| 1.3.2 Společenská smlouva profese a kolektivní rozměr etické zodpovědnosti    | 29        |
| 1.4 Legitimita intervence a troj pilířová struktura psychologické praxe       | 29        |
| 1.4.1 Celoživotní vzdělávání jako etická a nikoli pouze technická povinnost   | 31        |
| 1.5 Moc, asymetrie a etická zodpovědnost ve vztahu psycholog–klient           | 33        |
| 1.5.1 Formy zneužití moci: od zjevného k subtilnímu                           | 35        |
| 1.5.2 Dvojí role, konflikty zájmů a jejich etické zvládání                    | 36        |
| 1.6 Techné a fronésis: vztah odbornosti a mravního charakteru                 | 36        |
| 1.6.1 Priorita etického postoje a jeho kultivace v průběhu profesní dráhy     | 38        |
| Shrnutí kapitoly                                                              | 40        |
| Domácí úkol pro studenty                                                      | 42        |
| Kazuistika — Technická virtuosita bez morálního kompasu                       | 43        |
| Doporučená literatura                                                         | 44        |

|                                                                             |           |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Kapitola 2 – Základní etické hodnoty a principy ve vztahu s klientem</b> | <b>45</b> |
| 2 Základní etické hodnoty a principy ve vztahu s klientem                   | 47        |
| 2.1 Autonomie a respekt k subjektivitě klienta                              | 48        |
| 2.1.1 Filozofická východiska autonomie a nenástrojovost člověka             | 50        |
| 2.1.2 Autonomie v klinické praxi a absolutní zákaz manipulace               | 51        |
| 2.1.3 Podpora autonomie jako cíl terapeutické práce                         | 53        |
| 2.2 Princip beneficence a non-maleficence                                   | 54        |
| 2.2.1 Beneficence jako aktivní závazek konat dobro pro klienta              | 55        |
| 2.2.2 Non-maleficence a absolutní priority psychologické praxe              | 56        |
| 2.2.3 Vyvažování beneficence a non-maleficence v klinické praxi             | 58        |
| 2.3 Důvěrnost, mlčenlivost a ochrana soukromí klienta                       | 59        |
| 2.3.1 Rozsah povinnosti mlčenlivosti a její právní zakotvení                | 60        |
| 2.3.2 Limity mlčenlivosti, zákonné výjimky a etická dilemata                | 61        |
| 2.4 Kontraktování a informovaný souhlas                                     | 63        |
| 2.4.1 Informovaný souhlas jako živý proces a jeho fáze                      | 64        |
| 2.4.2 Vícestranné smluvní pole a jeho etická úskalí                         | 65        |
| 2.5 Spravedlnost a rovný přístup ke psychologickým službám                  | 66        |
| 2.5.1 Procedurální spravedlnost a nediskriminace v odborném úsudku          | 67        |
| 2.5.2 Distributivní spravedlnost a společenská odpovědnost psychologa       | 68        |
| 2.6 Odpovědnost a hranice odborné kompetence                                | 69        |
| 2.6.1 Odpovědnost jako nepřenositelný osobní závazek                        | 70        |
| 2.6.2 Péče o vlastní psychické zdraví jako etická povinnost                 | 71        |
| Shrnutí kapitoly                                                            | 73        |
| Domácí úkol pro studenta                                                    | 75        |
| Kazuistika – Mlčenlivost versus bezpečnost třetí osoby                      | 76        |
| Doporučená literatura                                                       | 77        |
| <b>Kapitola 3 – Aplikovaná etika v psychologické praxi</b>                  | <b>78</b> |
| 3 Aplikovaná etika v psychologické praxi                                    | 80        |
| 3.1 Diagnostika, terapie a výzkum jako specifické etické domény             | 81        |
| 3.2 Etická úskalí psychodiagnostiky                                         | 83        |

|                                                                             |            |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.2.1 Mocenský aspekt diagnostiky a filozofické riziko reifikace klienta    | 84         |
| 3.2.2 Odborná kompetence, validita metod a etický závazek vědeckosti        | 86         |
| 3.2.3 Etická dilemata diagnostiky ve vícestranném smluvním poli             | 88         |
| 3.3 Etika v psychoterapii                                                   | 90         |
| 3.3.1 Přenosová dynamika, terapeutické hranice a jejich etická funkce       | 91         |
| 3.3.2 Protipřenos, sebezkušenost a odpovědnost za vlastní niterný svět      | 93         |
| 3.3.3 Ukončování terapie, etika odloučení a kontinuita péče                 | 94         |
| 3.4 Etika ve vědeckém výzkumu                                               | 96         |
| 3.4.1 Informovaný souhlas ve výzkumu a ochrana zranitelných skupin          | 97         |
| 3.4.2 Klamání ve výzkumu, limity jeho přijatelnosti a povinnost debriefingu | 99         |
| 3.4.3 Vědecká integrita, etika publikování a prevence vědeckého podvodu     | 100        |
| Shrnutí kapitoly                                                            | 103        |
| Domácí úkol pro studenty                                                    | 104        |
| Etika práce s nezletilým klientem                                           | 105        |
| Kazuistika 3.1 — Tlak rodiče ve školní psychologii                          | 106        |
| Doporučená literatura                                                       | 107        |
| <b>Kapitola 4 – Psycholog v širším kontextu</b>                             | <b>108</b> |
| 4 Psycholog v širším kontextu                                               | 110        |
| 4.1 Profesní společenství a etika kolegiality                               | 112        |
| 4.1.1 Mlčení o pochybení kolegy jako etická spoluodpovědnost                | 114        |
| 4.1.2 MacIntyrova etika praxe a eroze vnitřních dober                       | 117        |
| 4.1.3 Supervize a mentorování jako kolegiální etické závazky                | 119        |
| 4.2 Institucionální tlaky a dilema dvojí loajality                          | 121        |
| 4.2.1 Konflikt svědomí a byrokratická logika instituce                      | 123        |
| 4.2.2 Vícestranné smluvní pole v institucionálním kontextu                  | 125        |
| 4.3 Psychologie ve veřejném prostoru a mediální etika                       | 127        |
| 4.3.1 Mediální diagnostika veřejně známých osob                             | 129        |

|                                                                       |            |
|-----------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.3.2 Marketing a etika sebe prezentace                               | 130        |
| 4.4 Ctnostný charakter jako základ etické integrity                   | 131        |
| 4.4.1 Svědomí a jeho formace jako celoživotní projekt                 | 134        |
| 4.4.2 Profesní identita jako narativní jednota a integrita charakteru | 136        |
| Shrnutí kapitoly                                                      | 138        |
| Domácí úkol pro studenty                                              | 140        |
| Kazuistika — Institucionální tlak a morální poranění                  | 141        |
| Doporučená literatura                                                 | 142        |
| <b>Kapitola 5 – Normativní rámec a profesionalita</b>                 | <b>143</b> |
| 5 Normativní rámec a profesionalita                                   | 145        |
| 5.1 Funkce a limity etického kodexu                                   | 146        |
| 5.1.1 Od heteronomní ke autonomní profesní morálce                    | 149        |
| 5.1.2 Kritická reflexe kodexu jako živý etický závazek                | 150        |
| 5.2 Klíčové normativní dokumenty v evropském a českém kontextu        | 151        |
| 5.2.1 Metakodex EFPA a jeho filozofické zakotvení                     | 152        |
| 5.2.2 Etický kodex ČMPS a jeho struktura                              | 154        |
| 5.3 Právo a etika – soulad, napětí a konflikt                         | 158        |
| 5.3.1 Zákonná oznamovací povinnost a její etické implikace            | 159        |
| 5.3.2 GDPR a ochrana osobních dat jako etická povinnost               | 161        |
| 5.4 Za hranice pravidel – etika ctností jako základ profesionality    | 162        |
| 5.4.1 Disciplinární řízení a kultura práce s pochybením               | 164        |
| 5.4.2 Integrace normativního rámce a ctnostného charakteru            | 166        |
| 5.5 Profesionalita jako dynamický a celoživotní projekt               | 167        |
| 5.5.1 Supervize jako etická povinnost a nástroj profesionality        | 169        |
| 5.5.2 Etické dilema a systematická metodika jeho řešení               | 170        |
| Shrnutí kapitoly                                                      | 172        |
| Domácí úkoly pro studenty                                             | 174        |
| Kazuistika — Konflikt kodexu a zákona                                 | 175        |
| Doporučená literatura                                                 | 176        |
| <b>Kapitola 6 – Bioetika a moderní výzvy</b>                          | <b>178</b> |
| 6 Bioetika a moderní výzvy                                            | 180        |
| 6.1 Filosofická a ontologická východiska bioetiky                     | 181        |

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.1.1 Posvátnost života versus kvalita života jako bioetická opozice     | 184 |
| 6.1.2 Technologický imperativ a dehumanizace péče                        | 186 |
| 6.2 Klíčová bioetická témata v psychologické praxi                       | 187 |
| 6.2.1 Asistovaná reprodukce a psychologická průvodcovství                | 188 |
| 6.2.2 Konec života, paliativní péče a psychologická přítomnost v umírání | 189 |
| 6.2.3 Spravedlnost v distribuci psychologické péče                       | 191 |
| 6.3 Psychologie v digitálním prostoru a etika telepsychologie            | 193 |
| 6.3.1 Etika telepsychologie a informovaný souhlas v digitálním kontextu  | 195 |
| 6.3.2 Ohrožení terapeutického rámce v digitálním prostředí               | 196 |
| 6.4 Umělá inteligence a budoucnost psychologické profese                 | 197 |
| 6.4.1 Algoritmická diagnostika a etika delegování odborného úsudku       | 199 |
| 6.4.2 Ztráta lidské dimenze a limity strojové empatie                    | 200 |
| 6.5 Návrat k ctnostem jako odpověď na technokratické výzvy               | 202 |
| 6.5.1 Psycholog jako strážce lidskosti v technologizovaném světě         | 204 |
| Shrnutí kapitoly                                                         | 207 |
| Domácí úkol pro studenta                                                 | 208 |
| 6 A EU AI Act (Nařízení EU 2024/1689) a psychologická praxe              | 209 |
| Kazuistika — Krize v digitálním prostoru                                 | 210 |
| Doporučená literatura                                                    | 211 |
| Závěr                                                                    | 213 |
| Terminologický slovník                                                   | 215 |
| Doslov                                                                   | 222 |